

De Landheer  
&  
De Boer



De Landheer  
&  
De Boer

Reinier Roeten

Schrijver: Reinier Roeten  
Coverontwerp: Flip Hosselet, Reinier Roeten  
ISBN: 9789465128603  
© Reinier Roeten, 2026

Met dank aan: Josephine Bollen, Auke Boomsma

Voor Chris

Dit verhaal is volledig fictie. De namen, personages en gebeurtenissen die erin worden beschreven, zijn het werk van de verbeelding van de auteur. Elke gelijkenis met echte personen, gebeurtenissen of locaties is puur toevallig.

# 1 De Deal

‘Dan moet je maar iets anders verzinnen om aan je betalingsverplichtingen te voldoen’, sprak Rick ijzig terwijl hij de pachter een vileine blik toe wierp. Hoewel waarschijnlijk drie koppen groter, stond de pachter schichtig met zijn hoofd voorovergebogen tussen zijn brede schouders, tegenover rentmeester Rick. De voeten tegen elkaar, zijn votten pet nog vies en stoffig van het bewerken van het land in zijn knoesten gedragen. Uit respect voor het grootheerschap dat hij zich tegenover hem vond afgenomen, net als zijn trots.

De oogst had weer tegengevallen, zoals die de laatste jaren al zo vaak tegenviel. Toch hadden zijn vrouw, zijn trouwe lieve Mirka en hij tegen beter weten in weer gehoopt. Al was het maar om geen wanhoop tegenover hun zo geliefde kroost uit te stralen. Van de drie nakomelingen die het levenslicht hadden gezien, restte hen nu alleen nog de jongste: hun dochter. De oudste twee, beide zonen, hadden ze op het land moeten begraven. Hetzelfde land dat hen zoveel gegeven had, had nu genomen. Het land waarop ze betere tijden hadden gekend, voorspoed en bij vlagen zelfs geluk. Geluk zoals dat alleen voor de boer

bestond: simpel, geluk in eenvoud, gedragen door het besef van nederigheid en waardering voor het kleine. Geluk zoals dat in de stad niet bestond en zeker niet voor rentmeester Rick.

Met de oude rentmeester had Boris altijd een prima verstandhouding gehad. Niet dat ze elkaar mochten, maar er was sprake geweest van een wederzijdse vorm van begrip en respect. Een zeker onbewust besef van de onderlinge afhankelijkheid zoals die ook in het dierenrijk te vinden is. Tussen de plant en de bij, tussen de kleine nietige zangvogels die de kolossale neushoorn vergezellen op de savanne en waarschuwen voor gevaar. Tussen jager en prooi. De zo precaire en breekbare balans die voor elke duurzame relatie voorwaardelijk lijkt te zijn.

Toen de oude rentmeester was gestorven aan de gevolgen van een slepende buiktyfus, had Boris dan ook een zeker gemis gevoeld. Er was een leegte ontstaan aan de andere kant van de wik. Hij had echter niet kunnen bevroeden wat er voor die leegte uiteindelijk in de plaats zou komen. Een alles verdrukkend en verstikkend gewicht, verpakt in een ielig en fragiel stadsgestalte van hebbelijkheid. Gehuld in een driedelig pak, een klein rond montuurtje op een scherpe neus en een vaal, pokdalig gezicht, vond hij de nieuwe

rentmeester nu tegenover hem; verstoep achter een eikenhouten bureau dat op een verhoging stond. Niet alleen om de verhoudingen duidelijk te maken, maar bovenal om het kleine, vroeg kromgebogen figuur van de nog relatief jonge rentmeester te verhullen.

‘Die jongste dochter van jou, hoe oud is die inmiddels?’, vroeg de rentmeester terwijl hij met gevouwen handen zijn vingertoppen tegen elkaar tikte.

‘Wat, Marie?’, stamelde Boris verbaasd.

‘Ja, die ja’.

‘Dit najaar wordt ze zeventien, mijnheer,’ antwoordde Boris na enige aarzeling.

‘Zeventien hè? Ik dacht al zoiets.’ De rentmeester kneep zijn ogen dicht. ‘Wat gaat de tijd toch snel en wat doet de natuur voortvarend haar werk’, sprak de rentmeester terwijl hij een antieke telescoop die zich vlak bij hem op het bureau bevond, oppakte en hem nauwlettend bestudeerde. Alsof hij verwachtte een glimp van de toekomst van het gesprek, van Marie erin te kunnen ontwarren.

‘Het is een prachtkind, wist je dat? Daar mag je trots op zijn Boris’, vervolgde Rick zonder enig antwoord van Boris af te wachten.

‘Ik zag haar laatst tijdens het hooien. Nog zo jong maar wat een ijver en wat een toewijding.’

De rentmeester liet een stilte vallen en keek Boris diep en betekenisvol aan.

‘Wat dacht je ervan als zij tijdelijk voor mij zou komen werken, Boris’, vroeg hij uiteindelijk.

‘Pardon mijnheer?’

‘Dan laten we de pacht van deze maand voor wat het is en hebben we het nergens meer over’, vervolgde Rick.

‘Ik kan namelijk wel wat hulp bij de administratie en wat andere huishoudelijke taken gebruiken. Het enige wat ik vraag is toewijding en volgzaamheid, anders wordt het hier een grote wanboel en als ik één ding niet kan verdragen is dat het wel: wanboel, Boris. Welnu, hebben wij een deal?’, besloot hij.

Boris keek Rick vol ongeloof aan.

‘Mijnheer, als ik zo vrij mag zijn’, begon hij uiteindelijk.

‘De weersomstandigheden worden met het jaar uitdagender en ook de grondstofprijzen rijzen de pan uit. Voor mijn mest betaal ik meer dan het dubbele ten opzichte van twee jaar geleden en met de nieuwe pachtverhoging houd ik nauwelijks iets over’.

‘Het is heel simpel Boris, als je kosten stijgen moeten je prijzen omhoog’, riposteerde Rick met een toon doorspekt van vanzelfsprekendheid.

‘Dat heb ik al gedaan maar daardoor loopt de omzet terug. Het volk heeft tegenwoordig minder

te besteden dan vroeger. Als ik mijn prijzen nog verder verhoog gaan ze naar de concurrent en blijft er niets meer over', reageerde Boris wanhopig.

'Boris, ik krijg een beetje de indruk dat jij van jouw probleem, mijn probleem probeert te maken. En laten we wel wezen: ben ik verantwoordelijk voor jouw problemen?', sprak Rick geërgerd.

'Nee mijnheer'.

'Precies. En toch ben ik zo goed om er een oplossing voor te bieden. Een oplossing die bovendien ook nog goed is voor die dochter van je. Ik zie dat ze slim is, potentie heeft. Onder de juiste zorg en aandacht kan ze uitgroeien van een naïef meisje tot een kundige vrouw. Ik ben bereid haar die aandacht persoonlijk te geven', sprak Rick en hij liet een stilte vallen.

'Nou, wat zeg je: hand erop?'

'Mijnheer, alhoewel ik het aanbod zeer waardeer en ik u dankbaar ben voor uw goede bedoelingen moet ik het toch afslaan', antwoordde Boris gespannen. 'Al mijn knechten zijn in de hoop op een beter salaris, op een beter leven, naar de stad getrokken. Ik heb haar nodig op het land, ook om mijn verplichtingen jegens u te kunnen voldoen'.

'Verplichtingen hè... Begrijp jij dat ook ik mijn verplichtingen jegens de bank heb, Boris? Wat gaan we daarmee doen?', sprak de rentmeester nu en hij keek Boris indringend aan. Het bleef stil

terwijl de ogen van Boris heen en weer schoten in de hoop de oplossing daar ergens, in de alsmaar kleiner wordende kamer, te vinden.

‘Ik betaal u het restant samen met de pacht van volgende maand met rente’, hoorde Boris zichzelf uiteindelijk zeggen voor hij er erg in had.

Rick zei niets. In plaats daarvan stond hij op en liep naar het raam van de kamer dat uitzicht gaf op de open velden van het landgoed. *Zijn* landgoed. In werkelijkheid was het niet zijn landgoed maar dat van zijn vrouw, de Gravin: enig kind en laatste telg van de oude Graaf. Dat het voortbestaan van het adellijk geslacht met een dergelijk rijke historie nu van hem en van zijn viriliteit, zijn zaad afhing, wond hem op. Veel meer dan de aanblik van zijn echtgenote dat bij hem deed of ooit zou kunnen doen.

Nog steeds stond hij daar zwijgzaam bij het raam en zelfvoldaan nam hij het uitzicht over de landerijen in zich op. Moesten ze hem nu eens zien, dacht hij. De jongens vroeger uit zijn buurt, zijn oud klas- en studiegenoten, Maes Struickheuvel: altijd hadden ze de spot met hem gedreven. Ja, zelfs zijn collega’s op zijn vorige werk, toen hij nota bene al een respectabel notaris was! Nooit hadden ze hem voor vol aangezien. Niet dat ze dat ooit in woord zo uitspraken, maar hij zag het. Voelde het in hoe ze naar hem keken, hoe ze als ratten plotseling uit elkaar schoten als

hij aan kwam lopen in de lange gang, gesprekken stilvielen als hij ergens een kamer in kwam. Maar nu was hij rentmeester en beschikte hij over het lot van zovelen, waren mensen van *hem* afhankelijk en bepaalde *hij* de regels. Zo ook voor Boris en zijn betalingsachterstand.

‘Ik ga akkoord’, sprak hij eindelijk, met zijn rug nog altijd richting Boris gekeerd. ‘Maar op één voorwaarde.’

‘En dat is?’, vroeg Boris met een onheilspellend voor gevoel.

‘Dat als jij je belofte niet inlost, die lieve dochter van jullie bij mij in de leer komt, zonder verdere discussie’.

Op dat moment draaide de rentmeester zich weer langzaam richting de boer, om ingenomen op de eerste rij plaats te nemen en toeschouwer te zijn van het interne dilemma dat zich nu in Boris voltrok. Na enige aarzeling en de nodige tegenzin stemde Boris in. Een alternatief had hij niet en hij had nu in elk geval tijd gekocht. Tijd om een uitweg te vinden uit deze verder uitzichtloze situatie.

‘Mooi, dat is dan geregeld. Altijd fijn zakendoen met je Boris.’

Boris luisterde al niet meer en wilde maar één ding: zo snel mogelijk weg uit het bijzijn van de inhalige parasiet die zich al zichtbaar zat te

verlekkeren bij de gedachte aan zijn volgende prooi.

'Nou, je weet de weg naar buiten wel te vinden hè', ging de rentmeester verder.

'Oh en doe Marie de hartelijke groeten van me, ik kan niet wachten om haar te zien', riep hij Boris nog manisch lachend na terwijl hij weer plaatsnam achter het bureau.

Daar in alle stilte gezeten greep de rentmeester naar een van de overrijpe pruimen in de schaal links voor hem en zette er gulzig zijn tanden in. Terwijl het sap via zijn mondhoeken naar zijn kin droop, dacht hij aan Marie en haar ontluikende schoonheid. Aan de bekoorlijkheid van haar jeugd, als vers omgeploegde aarde waarin tal van heimelijke schatten zijn geherbergd, onttrokken aan het oog, wachtend zich aan de wereld te kunnen tonen. Of om gevonden te worden, dacht rentmeester Rick en verrukt nam hij met een zakdoek zijn kin af.

## 2 De Voorbereiding

De Gravin ondertussen, was druk bezig met de voorbereidingen voor die avond. Het jaarlijkse oogstfeest stond op het punt van beginnen en iedereen uit de omgeving was uitgenodigd. De boeren, de lokale adel en de gebruikelijke notabelen; allen hadden een uitnodiging ontvangen. Zo ook Jigbert Simbamba, een jongen uit de koloniën die het hart van de apothekersdochter op hol had gebracht en inmiddels een staalfabriek bestierde. Wat ooit met een lening van zijn schoonouders was begonnen, was nu uitgegroeid tot een van de grootste motoren van de plaatselijke economie. En hoewel een vreemde eend in de bijt, had de stugge gemeenschap hem inmiddels omarmd en bewonderd om zijn zakelijk vernuft en de werkgelegenheid die hij de regio bood.

Niemand had echter weet van de donkere financiële wolken die al maanden boven de fabriek hingen. Waar Jigbert Simbamba eerst nog in staat was geweest de gaten in de begroting te dichten met de pensioenpot van de fabrieksarbeiders, was ook die pot nu volledig opgedroogd. Simbamba wist dat een faillissement onvermijdelijk was als hij niet in staat zou zijn het tij snel te keren. Nachtenlang had hij lopen piekeren, dralend in rondjes, steeds terugkomend

op hetzelfde uitzichtloze eindpunt in het doolhof van zijn gedachten. Het had hem tot ongeken-  
de wanhoop gedreven. Al die nachten dat hij koortsig wakker had gelegen bij het steeds helder opdoemende beeld van het naderende einde, van zijn ontmaskering, dat hem zowel als een krampachtig lijden als een zoete verlossing toescheen.

Hij was bang geweest dat hij de afgelopen maanden zijn zenuwen onvoldoende in bedwang had kunnen houden en zijn geheim tegenover zijn vrouw al had prijsgegeven. Maar zijn vrouw had niets doorgehad. Zij leek na al die jaren nog steeds verblind door de naïviteit van een kalverliefde die alle gebreken, tekortkomingen en overduidelijke waarschuwingssignalen wegpoetste. Nog onverminderd zwijmelde ze in zijn aanwezigheid, gaf ze hoog over hem op en wist hij zich door haar op handen en voeten gedragen. Haar onvoorwaardelijke liefde en vertrouwen drukte echter als een loodzware last op hem in plaats van dat het hem verlichtte. Liever had hij redenen gehad om haar verwijten te kunnen maken, boos op haar te zijn, haar van alles lelijks voor de voeten te kunnen werpen maar ze gaf hem niets. Niets anders dan aanbidding, dan onvoorwaardelijke maar oh zo irritante aanbidding en dat maakte hem alleen maar nog woedender.